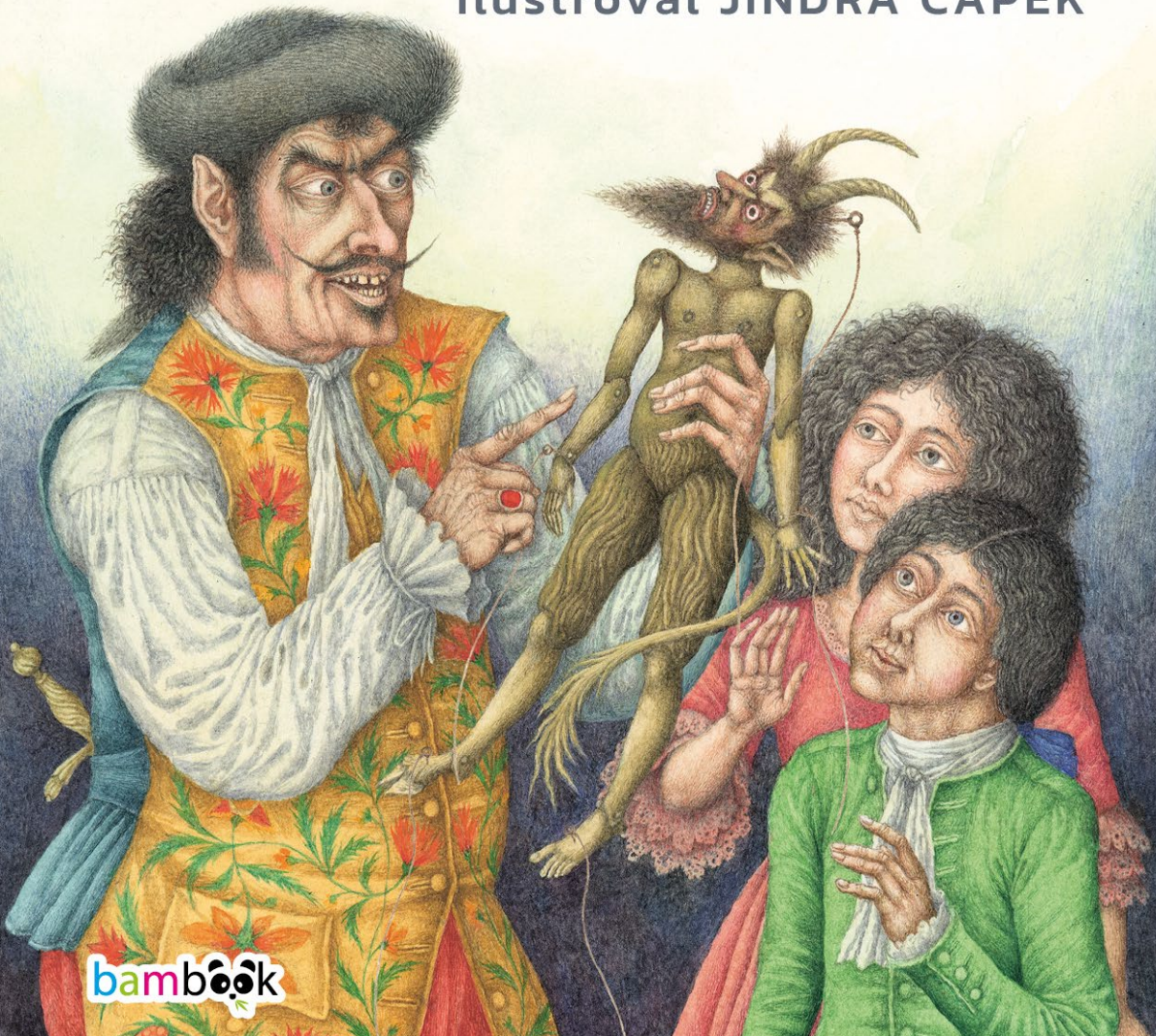

ČERTI nejdou

ZDENĚK SVĚRÁK

ilustroval JINDRA ČAPEK

bambôk

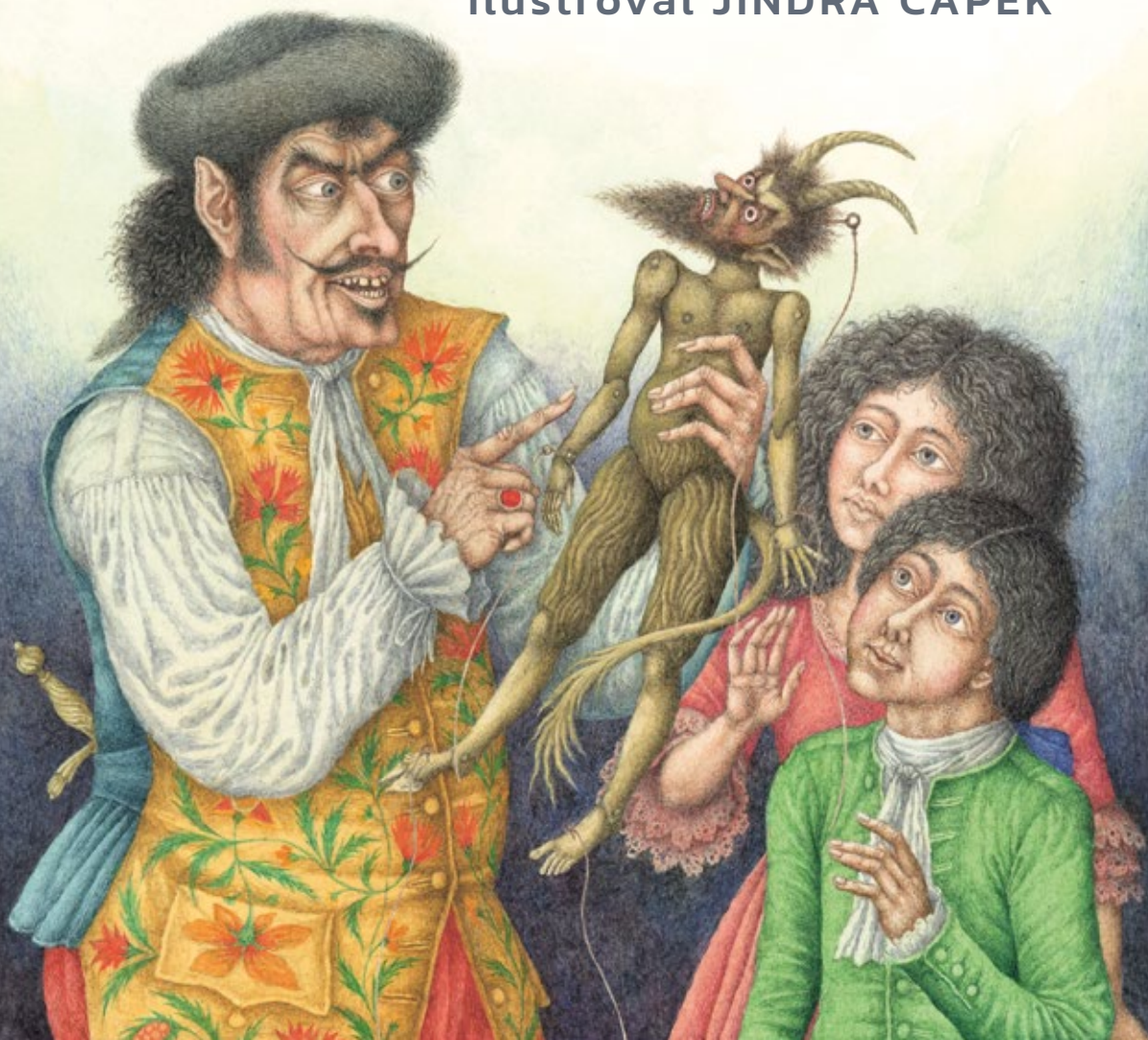
CERTI
nejsou

© Grada Publishing, a. s., 2023
Text © Zdeněk Svěrák, 2023
Ilustrace © Jindra Čapek, 2023

ČERTI nejdou

ZDENĚK SVĚRÁK

ilustroval JINDRA ČAPEK

ojďte, zavedu vás do zvláštní krajiny. Pradávné sopky tu vyvřely na povrch a nadělaly kopce, jako by tu řádl obří krtek. Když žhavá láva vychladla a ztuhla, pokryla ji tráva. Všechny ty zelené kopce jsou oblé, pouze z jednoho vrcholu trčí k nebi něco jako vykotlaný pařez.

Je to hrad Hakenburk.

Dnes tu z něho zbyly jen dvě věže slepené z temných kamenů, ale kdysi to býval nedobytný hrad obehnaný pevnými hradbami. A kdo ho vlastnil, panoval celému tomu kraji zvanému Středohoří. Když přimhouříte oči a popustíte uzdu fantazii, spatříte ho v celé jeho kráse.

Vidíte tu bránu? Bývala po celý čas zavřená padacím mostem, který ji otevřel, jen když k tomu dal hradní pán Lumír z Hakenburku svolení. Jako právě teď.

Osvalený chlap otáčí klikou, řetězy rachotí, v dřevěných čepch to vrže, těžké fošny se otrásají, až dosednou na trám příkopu se stojatou vodou. Je to voda dešťová, kde by se v takové výšce vzal potok.

Polekané žáby naskáčou pod zelený škraloup hladiny. Most zaduní pod koly bryčky tažené párem koní a pak se opět zvedá do obranné polohy a bránu zavře.

Za kočím, ve voze vystlaném polštáři, se natřásá baron Lumír. Je to dobře oblečený pán středního věku a nejspíš je to fintil. V příhradce za zády kočího nahmatal rukojeť zrcátka a za jízdy se prohlíží. Hezký není, ale neví o tom.

Dole v kraji, na křižovatce cest, je pěkná hospoda. A v ní obsluhuje hosty ještě pěknější děvče. Teď, když je i pěkné počasí, sedí se u stolů venku. Dívka má co dělat. Proplétá se mezi stoly s žejdlíky napěněného piva a těžký cop černých vlasů jí kmitá po zádech jako splašený.

„Aničko!“ volá od výčepu její zavalitý otec. „Polívka!“

Anna vrátí otci prázdné holby a v kuchyni převezme od matky nádobu s kouřící polévkou. Sotva ji donese ke stolu, ozve se z cesty troubení. Je to troubení poštovní a znamená, že jede, jede poštovní panáček.

Anička zpozorní, otře si ruce do zástěry a spěchá mu vstříc.

„Máte něco pro mě?“ ptá se.

„Dneska mám!“ podává jí poštovní panáček z kozlíku psaní.

„Díky!“ políbí šťastná dívka obálku, a protože není čas na čtení, uloží ji do kapsy své zástěry.

Sotva poštovní vůz odjede, zastaví před hospodou Lumírova vy-
polstrovaná bryčka. Překvapení hosté ztichnou. Nestává se často, že by pán z Hakenburku sešel mezi lid. Zkoprnělý hostinský vyrazí od výčepu, aby stůl pod šindelovou stříškou opatřil ubrusem. Než Lumír usedne, stačí mu ještě změkčit židli polštářkem.

„Červené víno,“ poručí si Lumír.
„Aničko! Červené víno pro pana barona!“
Když mu ho dívka nalévá, chvějí se jí ruce.
„Na tvoji krásu!“ zvedne baron pohár.
Anna se rozpačitě usměje a chce odejít.
„Počkej!“ zadrží ji vzácná návštěva. „Viděl jsem tě v kostele a víš, co se mi přihodilo?“
„To nevím,“ přizná Anička.
„Zamiloval jsem se do tebe,“ řekne rovnou Lumír.
„Vy si ze mě děláte legraci,“ zasměje se dívka. „Vždyť jste ženatý!“
„Byl jsem, děvenko, byl, ale žena mi zemřela. Představ si to. Náhle zemřela,“ odpoví zkormoučeně baron.
„To je mi líto,“ neví Anna, co jiného říci.
„Na hradě by se ti líbilo. Krásná hradní paní bys byla...“ usrkne baron vína.
„Jste hodný, pane barone, ale vy jste urozený a já obyčejná... A zadaná. Já už ženicha mám.“
„Ano? A kde je?“
„Na vojně.“
„A kdypak se ti vrátí?“ zajímá se Lumír.
„Za šest let. Už má jeden rok odsloužený.“
Tomu se baron zasměje: „Šest let na něj budeš čekat?“
„Ano. My si píšeme,“ sáhne Anička do zástěry pro dopis jako pro důkaz lásky.
„Ukaž,“ prohlíží si Lumír obálku s pečeti a zpáteční adresou. „Jiří! Až v Prešpurku slouží. To je dálka. Já mám mezi vojenskými pány známé. Mohl bych zařídit, aby mu tu službu...“
„Zkrátili?!“ špitne dívka radostně.

„... aby mu tu vojnu o pár let prodloužili.“

„Takovou hroznou věc byste udělal?“ zděsí se Anička.

„Pro lásku člověk udělá všechno. Úplně všechno. Já ještě přijdu!“ položí Lumír na stůl minci a odkráčí.

Bryčka se blíží strmým kopcem ke hradu a padací most klesá, aby pán mohl projet. Nádvoří je liduprázdné, ale ne tak docela. Na obrubníku studny sedí myslivec. U nohou mu leží dva psi. Jeden rezavý a druhý plavý. Myslivec vstane a podivně se na barona usmívá, jako by se znali, ale Lumír mu úsměv nevrací.

„Ty nejsi z mého polesí,“ řekne.

„Ne,“ odpoví nečekaná návštěva.

„Kde ses tu vzal? Brána byla zavřená.“

„Byla,“ přikývne myslivec. „Chodím jinudy. Nepůjdeme dovnitř?“

Lumír se nadechne k záporné odpovědi, ale vtom se oba psi postaví a hrozivě zavrčí. Baron vykročí ke dveřím a muž v lesnickém ho s oběma psy následuje.

„Máš to tu hezký,“ rozhlídne se myslivec po Lumírově komnatě. „To bude těžký loučení.“

„Jaké loučení? Já se nikam nechystám,“ nechápe baron.

„Budeš muset,“ osahává myslivec zbraně rozvěšené po stěnách. „V místnosti se má sejmout klobouk, víd? Tak já ho sundám, aby bylo mezi námi jasno,“ řekne a udělá to.

„Proboha!!!“ vykřikne hradní pán, když spatří mezi jeho vlasy dva rohy. „Pro boha svatého!“

„Svatý slova neříkat! Nesnáším to!“ okřikne ho přísně čert.

„Ano! Neříkat!“ slíbí pokorně Lumír.

„A tu věc, co máš nad hlavou, dej pryč!“ poručí mu pekelník. Zajímavé je, že se na tu věc nedívá, ale kouká se z okna.

Lumír sejme ze stěny nade dveřmi dřevěný kříž.

„Úplně pryč?“ zeptá se.

„Úplně!!!“

Hradní pán tedy odnese kříž za dveře.

„A hned se tu líp dejchá,“ rozezne si čert košili a vytáhne tabulku, která mu visí za kožený řemínek na krku. Jako svatojánské mušky na ní světélkují písmena seřazená do řádků. Rohatý myslivec je přečte:

Baron Lumír z Hakenburku otrávil svou vlastní ženu.

Tady si, děti, musíme upřesnit, co to znamená. Každý manžel někdy svou ženu otráví a myslí se tím, že ji nebaví nebo něčím rozčiluje. Často také otráví ona jeho. Jenže tady se jedná o něco úplně jiného – o smrtelnou otravu jedem. Tak je to.

Po těch hrozných slovech hodlá čert zavěsit hříšníkovu pekelnou tabulku na krk. Ale Lumírovi se do toho nechce. Couvá a všelijak uhýbá.

„Neboj se toho, seхни hlavu,“ uklidňuje ho čert. „Je to kouzelná věcička. Kdo ji má na krku, jde do pekla ochotně a rád jako ovečka. V tvém případě jako beránek.“

Lumír se však třese strachy a žadoní:

„Slituj se nade mnou. Máš srdce?“

„Ne. My čerti máme pod žebrama jenom pumpu na krev,“ řekne čert.

„Chtěl jsem nebožce osladit čaj a omylem, O M Y L E M jsem do něj nasypal místo cukru jed,“ drmolí baron. „Máme to na polici vedle sebe. Sůl, cukr, jed...“

„Lžeš!“ okřikne ho rohatý návštěvník.

„Udělal jsem to z lásky,“ zaskuhrá Lumír. „Moje žena se mi najednou přestala líbit a začala se mi líbit jiná. Obvyčejná číšnice, ale tak krásná!“

„Jestli ty nemáš taky jenom pumpu na krev, člověče,“ usoudí rohatý. „Nevinné ženské takhle osladit čaj. To je odporné i mně.“

Pak, jako by ho něco pozoruhodného napadlo, vrátí tabulku pod košili a zadívá se z okna do krajiny.

„Krásný výhled. V pekle není žádný výhled. Dokážeš si to představit?“

„Dokážu,“ odpoví Lumír.

„Nedokážeš!“ okřikne ho přísně pekelník. „Kdyby si to lidi uměli představit, tak by sekali dobrotu. Dole je to hnusný. A nuda je tam. Pekelná nuda.“

Čert se při té řeči hrabe v baronově šatníku. Najde tam černou čapku z kuní kožešiny a nasadí si ji na hlavu. Pak se podívá do zrcadla.

„Sluší mi?“

„Velice vám sluší!“ přitaká ochotně Lumír.

Čert vyloví ze skříně sametovou vestu a dá si ji před prsa.

„Mně se tady líbí. Jak mně se tady líbí!“ Oblékne se do vesty a rozvalí se do čalouněného křesla hradního pána.

„Dala by se uzavřít taková dohoda,“ řekne. „Tajná. Mezi námi dvěma. Tu tvou cestu do pekla odložíme...“

„Děkuji!“ vydechne šťastně Lumír.

„A ty mi za to dáš...“

„Dám vám, co si budete přát!“

„... tenhle hrad,“ dokončí čert své přání.

Lumír polkne naprázdno. „Je to velice dobrý nápad, ale co bude se mnou?“

„Já budu hradní pán a ty budeš správce. To je slušná nabídka, ne?“

„Velice slušná,“ přikývne baron.

„Jak ti říká služebnictvo?“ podívá se nový hradní pán do truhly a nabere hrst zlaťáků. Mezi nimi se zatřpytí prsten s rudým drahokamem.

„Říkají mi Milosti,“ pozoruje to kysle Lumír.

„Budeš mi tak taky říkat,“ navlékne si čert prsten.

„Ano, Milosti,“ ukloní se správce.

„Odtedka jsem baron Hubert z Hakenburku. A tohle je moje osobní stráž.“ Hubert luskně prsty a jeden z ležících psů se promění v zrzavého chlapa. Na druhé lusknutí je tu blondák. Oba leží tak, jak leželi psi.

„Vstaňte, když s vámi mluvím!“ poručí jim čert a bývalí psi poslechnou.

„Taky čerti?“ zajímá se udivený Lumír.

„Pomocný čerti. Jsou blbí, ale spolehliví. Vidíte, kluci!“

„Ano!“ oddaně souhlasí pomocní čerti.

„Tak co?“ obrátí se Hubert ke svému správci. „Plácnete si na tu naši dohodu?“

Lumír vloží svou bledou pravici do jeho snědé chlupaté pracky.

„Budeš mi muset oholit ruce, nevypadá to dobře,“ poznamená Hubert.

„Oholím, Milosti. Vy jste oholil mě, i já vás oholím!“ odpoví správce, kterému odlehlo natolik, že si dovolil takový vtip. Hubert ho pochopí až se zpožděním.

„No vidíš!“ dá mu vesele herdu do zad. „My si budeme rozumět! Jakže se jmenuje ta číšnice?“

„Anna,“ odpoví Lumír, aniž tuší, proč to Huberta zajímá.

Bílý ubrus se snese na stolec před hospodou.

„Tak vy jste nový hradní pán! To jsem nevěděl. To jsem věru nevěděl,“ diví se hospodský.

„Já jsem zase nevěděl, že máš tak hezkou dceru,“ ochutná host víno, které mu Anička nalila. Hubert má černou čapku s kuním ocašem, kazajku se zlatým vyšíváním, ruce bez chlupů, vypadá dobře, to se musí uznat.

„Je to moc hodné děvče, Milosti,“ pochvaluje si otec.

Hubert mu ale nevěnuje pozornost, očima se věnuje Aničce.

„Posaď se,“ ukáže na židli.

„To ne, to se nehodí...“ zdráhá se Anna.

„Posaď se! A ty jdi pryč!“ přikáže otcí. Hospodský se poslušně vzdálí a Anička rozpačitě usedne na kraj židle.

„Nebudeme chodit kolem toho... kolem kaše. Líbíš se mi. Viděl bych to takhle – ty jsi hezká, já jsem rohatej... bohatej,“ opraví se čert, „ty jsi tady holka pro všechno, a na hradě budeš dáma. Co bys tomu říkala?“

„Milosti, já nejsem holka pro všechno, já roznáším jídlo a nápoje. Máme to rozdělené. Maminka vaří, tatínek čepuje a já roznáším,“ vysvětlí mu Anička provoz podniku.

„No právě. Viděl bych to tak, že rodiče si seženou na roznášení novou sílu,“ uzavře to Hubert.

„Milosti, to nepůjde,“ zavrtí hlavou děvče.

„Hrome, já se ti snad nelíbím nebo co? Jiná by brala všema deseti, a mně připadá, že se upejpáš!“ rozdurdí se Hubert.

Komu se zdají jeho námluvy – Humpolečti prominou – trochu humpolácké, ten se nemýlí. Anička neví, co s tím.

„Jste hodný, Milosti, ale já mám chlapce,“ řekne.

„Nemáš. Lumír mu prodloužil vojnu na deset let,“ vytasí Hubert těžký trumf a nešťastné číšníci vyhrknou slzy.

„Na deset let?“

„Na deset. Celý mládí tady chceš počekat?“

„Ano,“ vzlykne Anička.

„Dobře. Zavolej otce,“ přikáže Hubert.

„Něco není v pořádku, Milosti?“ ptá se hospodský.

„Jo. Víš o tom, žes nezaplatil daň z hospody?“ uhodí na něj Hubert.

„Zaplatil, Milosti, namouduši zaplatil,“ přísahá otec.

„Starému pánu ano, ale mně ne!“

„To se musí?“

„Nový pán, nová daň, to dá rozum, ne? Dělá to kopu zlatých a s pokutou dvě kopy,“ vypálí na něj Hubert tu nehoráznou sumu.

„Dvě kopy zlatých?“ chytí se hospodský za srdce. „Milosti, kde bych takovou hromadu peněz vzal?!“

„V tom případě zavolej ženu. Mám pro vás dárky,“ řekne Hubert.

Od vedlejšího stolu vstanou dva pomocní čerti Rusovlas a Plavovlas. Přinášejí pytel. Když se oba rodiče dostaví, vyloví ti pacholci z pytle dvě hole a dvě plátěné mošny.

„Děkuji,“ usměje se bláhově hospodský, když dostane do ruky sukovicí a přes rameno mošnu.

„Děkujeme! Krásné hůlky,“ řekne i maminka, která dostala tenčí hůl.

„Jsou to Ž E B R Á C K É hole,“ vysvětlí Hubert. Ale nemá to žádný účinek.

Rodiče se jen rozpačitě usmívají.

„Na co čekáte? Jděte!“

„A kam, Milosti?“ nepochopil to ještě otec.

„Jděte žebrot! Co jiného vám zbývá?“

Rodiče si vymění zoufalé pohledy, a když je Hubertovi holomci postrčí, vykročí z hospodské zahrádky na cestu.

Anička pláče a přes ty slzy vidí, jak se s prázdnými mošničkami vzdalují.

„Maminko! Tatínku!“ zavolá po chvílce zoufale.

Rodiče se zastaví a ohlédnou se.

„Nechodte! Já půjdu! Já na ten hrad půjdu!!“

Pár koní táhne baronovu bryčku do vrchu, na němž se vypíná temný hrad. Vpředu na kozlíku sedí dva bývalí psi a vzadu Hubert s plačící Aničkou. Už je soumrak. Na cestě odskakují od podkov jiskry. Když je Hakenburk co by kamenem dohodil, pohlédne čertova nevěsta

